

Przyszłość naszej okolicy

Temat:	Ochrona różnorodności biologicznej w Karpatach
Cel:	Nauka dyskutowania i prezentowania argumentów, zrozumienie znaczenia wiedzy i informacji przy podejmowaniu decyzji, zrozumienie trudnego charakteru procesów argumentowania i podejmowania decyzji.
Treść:	Dzieci, wcielając się w role dużych inwestorów, rolników/leśników/małych i średnich przedsiębiorców oraz działaczy na rzecz ochrony środowiska, dyskutują, przedstawiają argumenty i decydują o przyszłym charakterze swojej okolicy.
Wiek:	11–15 lat
Materiały:	Karta pracy nr 1, papier i długopis dla każdej grupy na potrzeby notowania informacji, celów, planów i argumentów.
Aranżacja sali:	Z przodu klasy ustaw trzy stoły w półkolu dla trzech grup presenterów. Pozostała część klasy siedzi z tyłu sali jako uczestnicy dyskusji.
Przedmiot:	Biologia, wiedza o społeczeństwie

Instrukcja postępowania

1. Nauczyciel wybiera 9 uczniów i dzieli ich na 3 grupy. Zadaniem każdej z grup jest obrona i przeformułowanie swojego planu rozwoju miasta i regionu, uzyskując przy tym aprobatę mieszkańców miasta (reprezentowanych przez pozostałych uczniów).

Pierwsza grupa – duzi inwestorzy – będzie promować swój plan inwestycyjny dla intensywnego rozwoju regionu i będzie się starać przekonać mieszkańców (pozostałych uczniów), że najlepszą formą rozwoju regionu jest inwestowanie w turystykę masową, np. w budowę nowego ośrodka narciarskiego (wyciągów, hotelu i drogi dojazdowej), aquaparku lub spa (jeśli w pobliżu ich miejscowości znajduje się źródło wód mineralnych) itp.

Druga grupa – rolnicy/leśnicy/ mali i średni przedsiębiorcy – będzie promować przyjazną dla środowiska formę rozwoju regionalnego, która ma być oparta na lokalnych zasobach i lokalnych mieszkańcach, np. przyjazna środowisku gospodarka leśna, rozwój turystyki zrównoważonej w tym ekoturystyki i związane z nią wykorzystanie już istniejących budynków/obiektów (zamiast budowanie nowych), wspieranie lokalnych restauracji, wspieranie lokalnych rzemieślników, wykorzystanie lokalnych, starych odmian drzew i krzewów w sadownictwie, ekstensywny wypas kóz, owiec i bydła, rolnictwo ekologiczne. Wszystkie te działania będą związane z wytwarzaniem produktów lokalnych, tworzeniem lokalnej marki i sprzedażą produktów (mleko, sery, masło, twaróg owczy – bryndza, wyroby z drewna, cydr, konfitury, herbaty ziołowe itp.) nie tylko lokalnym mieszkańcom, ale również odwiedzającym region turystom. Ponadto, grupa ta zaproponuje stworzenie nowej lokalnej marki, która pomoże w wypromowaniu regionalnych produktów i usług.

Trzecia grupa – działacze na rzecz ochrony środowiska – będzie promować wartości przyrodnicze obszaru (wartości niepieniężne regionu), jego znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej, wkład w rozwój ekoturystyki, rekreacji i zdrowego stylu życia itp. Działacze na rzecz ochrony środowiska będą starali się przekonać pozostałych, że region należy chronić i dbać o przyrodę, nawet jeśli odbywa się to kosztem rozwoju gospodarczego regionu. Grupa ta będzie promować ideę utworzenia obszaru chronionego na części terytorium należącego do danej miejscowości.

2. Każda grupa otrzymuje trochę czasu na przetworzenie informacji i przygotowanie argumentów na poparcie swoich tez. Jako pomoc wykorzystują tabelę zalet i wad poszczególnych działań (część informacji podano w tym ćwiczeniu), mogą też skorzystać z różnych publikacji, Internetu (w zależności od możliwości) itp. W międzyczasie pozostali uczniowie mogą przedyskutować w małych grupach własne pomysły na rozwój swojego miasta i regionu, co pomoże im w późniejszej dyskusji ustosunkować się do argumentów inwestorów, rolników/leśników/przedsiębiorców i działaczy na rzecz ochrony środowiska.

3. Nauczyciel prosi po kolei dużych inwestorów, rolników/leśników/przedsiębiorców i działaczy na rzecz ochrony środowiska o przedstawienie swoich pomysłów i obrony ich przed innymi uczniami. Uczniowie mogą wybrać różne formy prezentacji, aby zyskać zainteresowanie i aprobatę mieszkańców (pozostałych uczniów) miasteczka. Po każdej prezentacji następuje dyskusja, podczas której prowadzący zachęca uczniów reprezentujących mieszkańców miasta do zadawania pytań prowadzącym. Grupa prezentująca odpowiada na pytania.
4. Po zakończeniu prezentacji wszystkich trzech grup i dyskusji, nauczyciel prosi dzieci o głosowanie, które zadecyduje o kierunku dalszego rozwoju miasta lub regionu. Jeśli decyzja nie jest jednoznaczna, możliwe jest rozważenie połączenia propozycji dwóch grup (rozwiązanie kompromisowe). Po głosowaniu nauczyciel może przedyskutować z całą grupą rzeczywiste formy i konsekwencje wybranego kierunku rozwoju regionalnego.
5. Warto podkreślić, że nauczyciel ma tutaj do spełnienia ważne i odpowiedzialne zadanie mediatora. W grach tego typu uczestnicy często mocno wchodzą w swoje role i reagują bardzo emocjonalnie na kontrargumenty. Prowadzący powinien odpowiednio prowadzić dyskusję i na zakończenie zwrócić uwagę na rolę mediacji we wszelkich konfliktach społecznych. Istotne jest również uświadomienie uczniom, że zachowanie walorów przyrodniczych nie wyklucza, a wręcz może sprzyjać rozwojowi zrównoważonych form gospodarowania w regionie. Utworzenie w okolicy obszaru chronionego podnosi jego prestiż, a umiejętnie wykorzystane może przyciągnąć turystów, dlatego być może możliwe jest zawarcie kompromisu pomiędzy tymi, którzy chcą rozwijać region w sposób zrównoważony, a tymi, którzy chcą chronić przyrodę. Cenne byłoby podparcie się przykładami „dobrych praktyk” w tym zakresie np. *Rzeczpospolita Ptasia* <https://www.tps-unitisviribus.org.pl/rzeczpospolita-ptasia>, dostęp 06.06.2022 r. [przyp. red.].